

Controleprotocol voor de accountantscontrole op de Jaarrekening 2020 van de Gemeente Westerkwartier

Versie: DEFINITIEF
Datum: 15 oktober 2020

1 Inleiding

Op 9 oktober 2019 heeft de gemeenteraad HZG Accountants & Adviseurs benoemd voor het uitvoeren van de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet voor de gemeente Westerkwartier voor het boekjaar 2020. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad echter nog een aantal zaken nader regelen dat op hoofdlijnen in dit controleprotocol plaatsvindt.

Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties evenals de communicatie en afstemmingsprocedure voor de controle van de Jaarrekening 2020 van de gemeente Westerkwartier.

Wettelijk kader

In artikel 213 lid 1 van de Gemeentewet wordt voorgeschreven dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

2 Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid)

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en getrouwe weergave van de grootte en samenstelling van het vermogen;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens Algemene Maatregel van Bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186, Gemeentewet (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens Algemene Maatregel van Bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6, Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole decentrale overheden) evenals de 'Nadere voorschriften controle- en overige standaarden' van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen: in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen. Door de definitie van de BADO te hanteren blijven raads- en collegebesluiten buiten de accountantscontrole gericht op rechtmatigheid. Dit met uitzondering van de raadsbesluiten met een kader stellend karakter en die bepalingen bevatten over financiële beheers handelingen. Het wel meenemen van alle raad- en collegebesluiten heeft een kostenverhogende werking.

3 Te hanteren goedkeuring en rapporteringtoleranties

Goedkeuringstoleranties

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn minimumeisen voor de goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Voor de controle op de Jaarrekening 2020 volgt de raad de volgende wettelijke minimumeisen:

Goedkeuringstolerantie	Strekking controleverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	n.v.t.	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	n.v.t.

Omvang basis voor de bepaling van de goedkeuringstoleranties

Voor de bepaling van welke posten materieel zijn voor de oordeelsvorming over de getrouwheid en rechtmatigheid van de verantwoording geeft het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) richtlijnen. In de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is een verduidelijking gegeven van de wijze waarop de goedkeuringstolerantie dient te worden berekend. De definitie van de omvang basis is: "de totale lasten van de gemeente". De kadernota rechtmatigheid geeft aan dat dit inclusief toevoegingen aan de reserves moet zijn en dit is ook het uitgangspunt voor het onderhavige Controleprotocol 2020 voor de gemeente Westerkwartier.

Rapporteringtoleranties

De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Voor de rapporteringstolerantie stelt de raad als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ≥ € 100.000 rapporteert.

In afwijking van het bovenstaande geldt voor de in de bijlage bij de jaarrekening opgenomen verantwoordingsinformatie inzake specifieke uitkeringen (SiSa) de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvang basis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvang basis groter is dan € 1.000.000

4 Rechtmatigheidscriteria

Bij de accountantscontrole op het onderdeel rechtmatigheid wordt getoetst of de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties in overeenstemming met de binnen de gemeente geldende wet- en regelgeving (rechtmatig) tot stand zijn gekomen. Voor een nadere toelichting op het begrip rechtmatigheid in relatie tot de accountantscontrole wordt onder meer verwezen naar:

- de actuele Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV;
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO);
- de NBA Alerts (te raadplegen via www.nba.nl).

In het kader van de getrouwheid- en rechtmatigheidscontrole kunnen negen criteria worden onderkend: het begrotingscriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium, het voorwaardencriterium, het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer wordt ook aandacht besteed aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

- Het begrotingscriterium
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)
- Het voorwaardencriterium

Begrotingscriterium

Begrotingsrechtmatigheid betreft de verantwoording van de kosten op het juiste jaar, voor het juiste bedrag en op het juiste programma. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zo ver het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Hierin is opgenomen dat bestedingen die uitstijgen boven de in de begroting opgenomen programmabudgetten niet als onrechtmatig worden aangemerkt, als voor de accountant bij de controle vaststaat dat de begrotingsoverschrijding binnen de beleidskaders van de gemeenteraad valt of compensatie mogelijk is door met de hogere lasten rechtstreeks samenhangende inkomsten. Het college stelt bij de jaarrekening per programma een overzicht op van de overschrijdingen van de lasten op programmaniveau en geeft daarbij een toelichting op de overschrijding. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door een gemeente is aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving (Algemene verbindende voorschriften van de Europese Unie, formele wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, raadsbesluiten, verordeningen, richtlijnen, protocollen e.d. met een wettelijke grondslag en jurisprudentie). De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffings- en/ of declaratiegrondslag;
- Normbedragen (met aandacht voor hoogte en duur);
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie etc.

De minimale voorwaarden met betrekking tot een financiële beheers handeling hebben betrekking op 'recht, hoogte en duur', de eventuele aanvulling verschilt per respectievelijk wet, regeling en verordening.

Bij 'recht' gaat het om voorgeschreven rechtsbepalingen wanneer in aanmerking wordt gekomen dan wel de verplichting bestaat. Het gaat hier ook om harde bepalingen waarbij 'sanctie' bestaat dat het recht wordt ontnomen. Bij 'hoogte' zijn verwijzingen opgenomen naar tarieven, formules en

andere criteria die aangeven welke voorwaarden over hoogte zijn opgenomen. Het gaat hier dus om de spelregels van de berekening. Bij 'duur' gaat het om termijnen van verstrekings-, toekennings- of werkingsperiode.

Het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)-criterium

In tegenstelling tot andere getrouwheids- en rechtmatigheidsaspecten gaat het er bij het M&O-criterium in het bijzonder om vast te stellen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen, en dat de wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel.

De gemeente Westerkwartier heeft inmiddels ook overkoepelend beleid opgesteld ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik met daarin een basiswerkinstructie voor M&O ten behoeve van de beleidsuitvoering en -ontwikkeling op de terreinen waar dit speelt. Daarnaast zijn in enkele gevallen in de verordeningen bepalingen en procedures opgenomen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik. Voor het sociaal domein is er een Handhavingsverordening sociaal domein. Maatregelen in het kader van M&O maken integraal onderdeel uit van de werkprocessen in de organisatie. De vakinhoudelijke teams zijn verantwoordelijk voor het opnemen van afdoende M&O maatregelen binnen de werkprocessen. Binnen het systeem van interne controle is aandacht voor misbruik en oneigenlijk gebruik.

5 Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheid

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op:

- 1 de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de tabel "normenkader in het kader van de rechtmatigheid controle" is opgenomen (bijlagen 1 t/m 6 van dit protocol). Dit uitsluitend voorzover deze directe financiële beheers handelingen betreffen of kunnen betreffen.

Het gaat daarbij om bepalingen/artikelen die te maken hebben met recht, hoogte en duur. Overige artikelen en bepalingen zoals tijdigheid, bevoegdheden en administratieve bepalingen worden ook gecontroleerd en gerapporteerd maar hebben uitsluitend effect op het oordeel over rechtmatigheid voor zover er sprake is van financiële consequenties.

Wanneer bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze alleen in de rapportage en oordeelsweging betrokken indien het door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten*. Voorts kunnen interne regels wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van "hogere" besluiten, maar deze regels zijn op zich geen object van onderzoek. Het is (over het algemeen) aan het college om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

* De commissie BBV stelt voor om collegebesluiten uitsluitend in de rechtmatigheid controle te betrekken wanneer een collegebesluit rechtstreeks voortvloeit uit hogere wet- of regelgeving. Binnen deze definitie is er geen noodzaak om het inkoop- en aanbestedingsbeleid op te nemen binnen de rechtmatigheidscontrole. Controle op het inkoop- en aanbestedingsbeleid vindt plaats vanuit de interne controlewerkzaamheden binnen de organisatie. De bevindingen uit deze interne controle worden door de accountant beoordeeld en gerapporteerd in het Verslag van bevindingen. De accountant betreft alleen de naleving van de Aanbestedingswet (Europese aanbesteding regels) in zijn oordeelsvorming.

Het normenkader dient ieder jaar te worden geactualiseerd. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad.

2 de naleving van de volgende kaders:

- Programmabegroting;
- Financiële verordening (ex artikel 212, Gemeentewet);
- Controleverordening (ex artikel 213, Gemeentewet);
- Verordening onderzoeksprogramma college (ex artikel 213a, Gemeentewet).

6 Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van deze tussentijdse controle wordt een managementletter uitgebracht aan het college. Bestuurlijk relevante zaken worden aan de gemeenteraad gerapporteerd via de auditcommissie. De auditcommissie spreekt hierover na gereedkomen van de managementletter.

Verslag van bevindingen

In overeenstemming met de gemeentewet wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan burgemeester en wethouders. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Het verslag van bevindingen wordt besproken in de auditcommissie.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium etc.). Fouten of onzekerheden die de rapporteringtolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

In bijlage 8 worden deze rapportagemomenten nader vastgelegd.

7 Specifieke controleopdrachten

De gemeenteraad heeft de auditcommissie bij verordening aangewezen om overleg te voeren met de accountant over het controleprotocol en de jaarstukken. Bij dit pre-audit gesprek kunnen aanvullende afspraken gemaakt worden over specifieke controleopdrachten. De resultaten van deze specifieke controleopdrachten worden opgenomen in het verslag van bevindingen.

Bijlagen:

1. Normenkader gemeente Westerkwartier 2020 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
2. Normenkader gemeente Grootegast 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
3. Normenkader gemeente Leek 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
4. Normenkader gemeente Marum 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
5. Normenkader gemeente Winsum 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
6. Normenkader gemeente Zuidhorn 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole
7. Communicatie en periodiek overleg
8. Rapportage

Bijlage 1. Normenkader gemeente Westerkwartier 2020 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

In het navolgende overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Westerkwartier relevante algemene wet- en regelgeving. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen: In de eerste kolom zijn de begrotingsprogramma's weergegeven. In de kolom wetgeving extern wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. De regelgeving intern is in de laatste kolom opgenomen. Dit is een opsomming van alle verordeningen en (raads)besluiten die getoetst kunnen worden bij de rechtmatigheidscontrole (stand oktober 2020).

NB. Voor zover er in 2020 effecten zijn van transacties die door de vier voormalige Westerkwartiergemeenten en de voormalige gemeente Winsum onder de wet- en regelgeving (inclusief verordeningen) van voor 2019 zijn geïnitieerd, blijven uiteraard de betreffende regels van toepassing. Om die reden zijn de normenkaders van de vier voormalige Westerkwartiergemeenten en de voormalige gemeente Winsum expliciet benoemd in de bijlagen. Nog niet voor alle wet- en regelgeving heeft harmonisatie plaatsgevonden. Zodra de harmonisatie heeft plaatsgevonden, geldt de wet- en regelgeving van de voormalige gemeenten niet meer.

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
o. Bestuur en ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> * Grondwet * Algemene wet bestuursrecht * Burgerlijk wetboek * Ambtenarenwet * Wet arbeidsmarkt in balans * CAO gemeenten * CAO SW * Wet normalisering rechtspositie ambtenaren * Arbowet * Gemeentewet * Wet openbaarheid bestuur * Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten * Wet gemeenschappelijke regelingen * Wet financiering decentrale overheden * Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden * Besluit accountantscontrole decentrale overheden * Wet houdbare overheidsfinanciën * Financiële verhoudingswet * Wet GBA * Wet rechten burgerlijke stand * Kieswet * Paspoortwet * Archiefwet * Algemene verordening gegevensbescherming * Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming * Aanbestedingswet en -besluit * Wet Markt en Overheid * Legalisatiebesluit * Wet waardering onroerende zaken 	<ul style="list-style-type: none"> * Financiële verordening gemeente Westerkwartier 2019 * Treasurystatuut gemeente Westerkwartier * Delegatiebesluit gemeente Westerkwartier 2019 * Algemeen Mandaatbesluit Westerkwartier 2019 * Algemeen Mandaatbesluit Omgevingsdienst Groningen 2019 * Ondermaatbesluiten teamleiders en coaches 2019 * Controleverordening gemeente Westerkwartier 2019 * Budgethouders regeling gemeente Westerkwartier 2019 * Onderzoek verordening gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels ambtshalve vermindering gemeentelijke belastingen gemeente Westerkwartier * Verordening onroerendezaakbelasting Westerkwartier 2020 * Regeling vermoeden misstanden Westerkwartier 2019 * Generatiepact gemeente Westerkwartier * Verordening fractieondersteuning gemeente Westerkwartier 2019 * Regeling belonen en vergoeden gemeente Westerkwartier 2019 * Regeling inpassen gemeente Westerkwartier 2019 * Regeling rechtpositie burgemeester en wethouders gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening vergoeding commissie bezwaarschriften gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening rechtpositie raadsleden gemeente Westerkwartier 2019 * Fiscale reiskostenregeling woon/werkverkeer Gemeente Westerkwartier 2019

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	<ul style="list-style-type: none"> * Sociale en fiscale wetgeving * Fiscale wetgeving * Werkkostenregeling * Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector * Fiscale- en socialeverzekeringswetgeving * Corona-regelgeving v.w.b. financiële compensaties en vergoedingen 	
1. Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Politiewet * Wet politiegegevens * Wet veiligheidsregio's * Drank- en Horecawet * Wet op de kansspelen 	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	<ul style="list-style-type: none"> * Wegenverkeerswet 1994 * Besluit administratieve bepalingen wegvervoer * Wet personenvervoer * Wegenwet 	
3. Economie	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Wet voorkeursrecht gemeenten * Winkeltijdenwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Beleid ondernemersfondsen * Marktverordening gemeente Westerkwartier 2020 * Verordening marktgelden gemeente Westerkwartier 2020 * Algemene voorwaarden voor de verkoop van onroerende zaken door de gemeente Westerkwartier 2019
4. Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> * Wet op het primair onderwijs * Leerplichtwet * Wet op de expertisecentra * Wet op het voortgezet onderwijs * Wet educatie- en beroepsvorming * Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 	<ul style="list-style-type: none"> * Harmonisering ouderbijdrage VVE * Verordening leerlingenvervoer gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Westerkwartier 2019 * Regeling aanvullende vergoeding kosten kinderopvang gemeente Westerkwartier 2019
5. Sport, cultuur en recreatie	<ul style="list-style-type: none"> * Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden * Boswet * Flora- en faunawet * Monumentenwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Algemene subsidieverordening gemeente Westerkwartier 2019
6. Sociaal domein	<ul style="list-style-type: none"> * Participatiewet * Wet sociale werkvoorziening * Besluit bijstand zelfstandigen * Wet IOAW, Wet IOAZ * Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen * Sociale en fiscale wetgeving * Wet inburgering * Vreemdelingenwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Handhavingsverordening sociaal domein gemeente Westerkwartier 2019 * Handhavingsplan Sociaal Domein gemeente Westerkwartier 2019-2020 * Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2019 * Beleidsregels bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ ge-meente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels krediet hypotheek en pandrecht gemeente Westerkwartier 2019

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	<ul style="list-style-type: none"> * Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen * Wet maatschappelijke ondersteuning * Wet collectieve preventie volksgezondheid * Jeugdwet * Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) en eventuele nu nog niet nader te benoemen steunmaatregelen in het kader van "Corona" zo die er in de loop van 2020 nog komen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Beleidsregels terug- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels verhaal Participatiewet gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels verlagingen Participatiewet gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsplan schuldhulpverlening 2019-2020 * Beleidsregels individuele inkomensvoet gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsregels inkomstenvrijlating Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening individuele inkomensvoet gemeente Westerkwartier 2019 * Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening individuele studietoelage Westerkwartier 2019 * Beleidsregels tegemoetkoming minimabeleid gemeente Westerkwartier 2019 * Regeling aanvullende vergoeding kosten kinderopvang gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Westerkwartier 2019 * Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Westerkwartier 2019 * Uitvoeringsbesluit Loonkostensubsidie gemeente Westerkwartier 2019 * Uitvoeringsbesluit Uitstroompriem Re-integratieverordening gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening tegenprestatie gemeente Westerkwartier 2019 * Algemene subsidieverordening gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening tegemoetkoming minimabeleid gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Westerkwartier 2019 * Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Westerkwartier 2020 * Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening jeugdhulp gemeente Westerkwartier 2019 * Beleidsuitvoeringsregels voor Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO)
7.Volksgezondheid en milieu	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Wet milieubeheer * Wet gemeentelijke watertaken * Wet verontreiniging oppervlaktewater * Wet op de waterhuishouding * Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening reinigingsheffingen gemeente Westerkwartier 2020 * Verordening rioolheffing gemeente Westerkwartier 2020 * Verordening duurzaamheidslening gemeente Westerkwartier 2019

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		<ul style="list-style-type: none"> * Verordening lijkbezorgingsrechten 2020 gemeente Westerkwartier * Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Westerkwartier 2020 * Nadere regels gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Westerkwartier 2020
<p>8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Woningwet * Wet volkshuisvesting * Huurprijzenwet woonruimte * Huisvestingswet * Wet individuele huursubsidie * Bouwbesluit * Wet op de Ruimtelijke Ordening * Besluit op de ruimtelijke ordening * Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht * Wet waardering onroerende zaken * Wet op de Ruimtelijke Ordening * Woningwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Westerkwartier 2019 * Verordening drempelbedrag planschade gemeente Westerkwartier 2019

Bijlage 2. Normenkader gemeente Grootegast 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Deelprogramma's / producten	Specifieke activiteit	Bovenlokale regelgeving	Lokale regelgeving
Bestuursorganen en ondersteunende processen	Algemeen middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten • Algemene Wet Bestuursrecht • Wet Financiering decentrale overheden • Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden • Besluit accountantscontrole decentrale overheden • Wet houdbare overheidsfinanciën • Financiële verhoudingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening • Mandatenregeling
	Afschrijvingen	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening • Notitie afschrijvingsbeleid
	Reserves en voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Nota reserves en voorzieningen • Financiële verordening
	Treasury beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten • Wet Financiering decentrale overheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening • Treasurystatuut 2009
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid ambtenaren	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet • Fiscale Wetgeving • Werkkostenregeling • Sociale verzekeringswetten • Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector 	
	Voorkoming Misbruik & Oneigenlijk Gebruik	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	

	Salarissen politici	<ul style="list-style-type: none"> • Wet AppA • Rechtspositiebesluit wethouders • Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening voorzieningen raadsleden • Verordening fractieondersteuning
	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Europese regelgeving over aanbesteding • Europese regelgeving over staatssteun • Aanbestedingswet 2012 • Gids proportionaliteit • Aanbestedingsbesluit • Aanbestedingsreglement werken 2012 	<ul style="list-style-type: none"> • Inkoop- en aanbestedingsbeleid Westerkwartier 2.1 • Algemene inkoopvoorwaarden Westerkwartier • Mandatenregeling • Financiële verordening
	Levering en dienstverlening door gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Markt en Overheid 	
	Juridische zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Wet Bestuursrecht • Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening bezwaar- en beroepschriften
	Subsidieverstrekking	Algemene wet bestuursrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidieverordening
Publiekszaken en Belastingen	Burgerlijke stand en afgiftedocumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk wetboek • Gemeentewet • Paspoortwet • Wegenverkeerswet 1994 • Wet basisregistratie personen • Wet basisregistratie adressen en gebouwen • Reglement rijbewijzen • Crisis- en herstelwet • Wet rechten burgerlijke stand 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Heffingen en belastingen algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet inzake rijksbelastingen • Wet milieubeheer • Gemeentewet • Uitvoeringsregeling invorderingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening reinigingsrechten • Verordening rioolheffing • Verordening grafrechten
	Heffing onroerende zaak belastingen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet waardering onroerende zaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Onroerende Zaak Belasting
	Lijkbezorgingsrechten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet op de lijkbezorging 	
	Marktgeden	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening marktgeden • Verordening op de warenmarkt(en)
Vreemdelingen	Vreemdelingenzaken en integratie	<ul style="list-style-type: none"> • Vreemdelingenwet • Wet inburgering 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Wet inburgering

		<ul style="list-style-type: none"> • Regeling Opvang Asielzoekers/ Vergunning Verlening Tijdelijke Vreemdelingen 	
Verkeer en vervoer	Wegenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenverkeerswet 1994 • Wet personenvervoer • Wegenwet • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Waterbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Binnenvaartwet 	
Openbare orde en veiligheid	Handhaving	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Drank en Horecawet • Winkeltijdenwet • Wet tijdelijk huisverbod 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening cameratoezicht • Verordening binnentreden ter uitvoering noodverordening • Legesverordening
	Brandweer en rampenbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • Wet veiligheidsregio's 	<ul style="list-style-type: none"> • Brandbeveiligingsverordening
Milieu	Afvalstoffenbeheer, reiniging en rioolbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet milieubeheer • Wet belastingen op milieugrondslag 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening • Verordening geurhinder en veehouderij • Afvalstoffenverordening • Exploitatieverordening • Legesverordening
Ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting en economie	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Bouwen	<ul style="list-style-type: none"> • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Crisis- en herstelwet • Woningwet • Besluit omgevingsrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwverordening • Stimuleringsregeling Gevelrenovatie Hoofdstraat Grootegast • Bouwverordening • Procedureregeling planschadevergoeding
	Planschade	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening • Besluit op de ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Telecommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Markt en Overheid 2014 • Algemene wet bestuursrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening starterslening • Verordening individuele inkomensvoorzieningen • Re-integratieverordening participatiewet • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet • Verordening individuele studietoelage
Sociale voorzieningen	Inkomensvoorzieningen Werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • IOAW en IOAZ • Wet aanscherping en handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening individuele inkomensvoorzieningen • Re-integratieverordening participatiewet • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet • Verordening individuele studietoelage

		<ul style="list-style-type: none"> • Wet harmonisatie en vereenvoudiging • Wet huisbezoeken • Participatiewet • Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening • Wet werk en zekerheid • Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 • Wet Sociale werkvoorziening 	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 • Beleidsregels bestuurlijke boete • Beleidsregels categoriale bijzondere bijstand schoolgaande kinderen • Handhavingsverordening WWB, IOAW en IOAZ • Beleidsregels bijzondere bijstand • Beleidsregels Wet Taaleis • Regeling tegemoetkoming meerkosten • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
Welzijn en volksgezondheid	Monumentenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedverordening
	Algemeen welzijn en sport Maatschappelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning • Participatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Financieel besluit maatschappelijk ondersteuning • Nadere regels maatschappelijk ondersteuning • Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen • Controleverordening PG en Z • Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning • Verordening maatschappelijk ondersteuning
	Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening jeugdhulp • Nadere Regels jeugdhulp
	Ouderenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Wet langdurige zorg 	
	Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> • Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Wet kinderopvang • Legesverordening • Verordening ruimte en inrichtingseisen peuterspeelzalen gemeente Grootegast • Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzalen
	Onderwijs	Verzorgen onderwijs Leerlingenvervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op de basiseducatie • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Leerplichtwet • Wet op de expertisecentra • Wet Gemeentelijke Onderwijs Achterstandenbeleid

Bijlage 3. Normenkader gemeente Leek 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Werk en inkomen	<ul style="list-style-type: none"> * Participatiewet * Besluit bijstand zelfstandigen * Wet IOAW, Wet IOAZ * Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen * Sociale en fiscale wetgeving * Wet inburgering * Vreemdelingenwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Leek 2015 * Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Leek 2015 * Verordening individuele studietoelage Participatiewet gemeente Leek 2015 * Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ * Handhavingsverordening 2015 * Verordening Participatiefonds gemeente Leek 2015 * Verordening tegemoetkoming gemeentelijke belastingen en heffingen * Verordening Wet inburgering gemeente Leek * Verordening individuele inkomenstoelage 2015 * Verordening tegenprestatie 2015
Zorg en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> * Wet maatschappelijke ondersteuning * Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen * Wet collectieve preventie volksgezondheid * Jeugdwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Algemene subsidieverordening gemeente Leek 2006 * Verordening kwaliteitsregels Peuterspeelzalen * Subsidieverordening peuteropvang gemeente Leek 2011 * Verordening maatschappelijke ondersteuning 2017 * Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Leek september 2015 * Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Leek september 2017 * Verordening financiële tegemoetkoming hulp bij huishouden 1 gemeente Leek 2016 * Verordening jeugdhulp 2015 * Financieel besluit jeugdhulp gemeente Leek 2015 * Nadere regels jeugdhulp gemeente Leek 2017
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> * Wet op het primair onderwijs * Leerplichtwet * Wet op de expertisecentra * Wet op het voortgezet onderwijs * Wet educatie- en beroepsvorming 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leek 2015 * Verordening Leerlingenvervoer gemeente Leek 2015

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	<ul style="list-style-type: none"> * Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten 	<ul style="list-style-type: none"> * Ambtsinstructie leerplicht en RMC ambtenaar gemeente Leek * Raadsbesluit Op overeenstemming gericht overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Leek * Verordening Subsidiëring van bewonersgroepen, dorps- en buurtverenigingen gemeente Leek 2006
Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting	<ul style="list-style-type: none"> * Woningwet * Wet volkshuisvesting * Huurprijzenwet woonruimte * Huisvestingswet * Wet individuele huursubsidie * Bouwbesluit * Wet op de Ruimtelijke Ordening * Besluit op de ruimtelijke ordening * Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht 	<ul style="list-style-type: none"> * Legesverordening 2017 * Bouwverordening gemeente Leek 2012 * Verordening VROM starterslening gemeente Leek 2012 * Besluit VROM starterslening gemeente Leek 2012 * Besluit VROM starterslening gemeente Leek 2015 De Boomgaard * Besluit VROM starterslening gemeente Leek 2015 De Boomgaard-2
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Wet milieubeheer * Wet gemeentelijke watertaken * Wet verontreiniging oppervlaktewater * Wegenwet * Wet op de waterhuishouding 	<ul style="list-style-type: none"> * Afvalstoffenverordening 2016 gemeente Leek * Verordening reinigingsheffingen 2017 * Verordening rioolheffing 2017 * Deconstructieverordening
Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Politiewet * Wet politiegegevens * Wet veiligheidsregio's * Drank- en Horecawet * Wet op de kansspelen * Arbowet * Winkeltijdenwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Leek 2012 * Brandbeveiligingsverordening 2010
Infrastructuur en Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> * Wegenverkeerswet 1994 * Besluit administratieve bepalingen wegvervoer * Wet personenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> * Legesverordening 2017
Recreatie en groen	<ul style="list-style-type: none"> * Boswet * Flora- en faunawet * Wet verontreiniging oppervlaktewater * Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> * Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2012 * Besluit nadere regels begraafplaatsen gemeente Leek 2012 * Verordening Liggeld 2017 * Verordening Lijkbezorgingsrechten 2017 * Legesverordening 2017

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Sport	<ul style="list-style-type: none"> * Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden * Wet op het primair onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leek 2015
Cultuur en monumenten	<ul style="list-style-type: none"> * Monumentenwet * Woningwet 	<ul style="list-style-type: none"> * Algemene subsidieverordening gemeente Leek 2006 * Subsidieverordening amateurmuziekverenigingen gemeente Leek 2016 * Subsidieverordening aanschaf muziekinstrumenten gemeente Leek 2006 * Subsidieverordening gemeentelijke monumenten Leek 2006 * Erfgoedverordening
Economie	<ul style="list-style-type: none"> * Gemeentewet * Wet op de Ruimtelijke Ordening * Wet voorkeursrecht gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening Marktgeld wekelijkse warenmarkt 2017 * Verordening Marktgeld Pinkstermarkt 2017 * Algemene voorwaarden voor de verkoop van onroerende zaken door de gemeente Leek * Telecommunicatieverordening gemeente 2011

Programma	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> * Grondwet * Algemene wet bestuursrecht * Burgerlijk wetboek * Ambtenarenwet * CAR/UWO * Gemeentewet * Wet openbaarheid bestuur * Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten * Wet gemeenschappelijke regelingen * Wet financiering decentrale overheden * Wet GBA * Wet rechten burgerlijke stand * Kieswet * Paspoortwet * Archiefwet * Algemene verordening gegevensbescherming * Aanbestedingswet * Wet Markt en Overheid * Legalisatiebesluit * Wet waardering onroerende zaken * Sociale en fiscale wetgeving * Drank- en horecawet 	<ul style="list-style-type: none"> * Controleverordening gemeente Leek (213) * Verordening onderzoeksprogramma college doelmatigheid en doeltreffendheid (213a) * Financiële verordening gemeente Leek 2017 * Treasurystatuut gemeente Leek 2015 * Verordening subsidiëring bewonersgroepen, dorps- en buurtverenigingen * Legesverordening 2017 * Verordening Geldelijke voorzieningen raads- en commissieleden * CAR-UWO 2016 gemeente Leek * Kledingtoelageverordening * Nadere richtlijnen Kledingtoelageverordening Leek * Delegatiebesluit 2006 * Mandaatbesluit 2006 * Besluit budgethouderschap gemeente Leek 2017 * Fiscale reiskostenregeling woon/werkverkeer gemeente Leek bestuurders * Fiets-privé-regeling * Procedure vergoeding beeldschermbrillen
Algemene dekkingsmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> * Wet waardering onroerende zaken 	<ul style="list-style-type: none"> * Verordening Onroerendezaakbelastingen 2017 * Beleidsregels Besluit proceskostenvergoeding en wegingsfactoren bij WOZ-bezwaarprocedures gemeente Leek 2013 * Verordening Forensenbelasting 2017

Bijlage 4. Normenkader gemeente Marum 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Deelprogramma's / producten	Specifieke activiteit	Bovenlokale regelgeving	Lokale regelgeving
Bestuursorganen en ondersteunende processen	Algemeen middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten • Algemene Wet Bestuursrecht • Wet financiering decentrale overheden • Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden • Besluit accountantscontrole decentrale overheden • Wet houdbare overheidsfinanciën • Financiële verhoudingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening 2017 • Mandaatregeling gemeente Marum
	Afschrijvingen	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening 2017
	Reserves en voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening 2017
	Treasury beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten • Wet financiering decentrale overheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening 2017 • Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid ambtenaren	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet • Fiscale Wetgeving • Werkkostenregeling • Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector • Sociale verzekeringswetten 	<ul style="list-style-type: none"> • Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling en Uitwerkingsovereenkomst (CAR-UWO)
	Voorkoming Misbruik & Oneigenlijk Gebruik	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet 	
	Salarissen politici	<ul style="list-style-type: none"> • Wet AppA • Rechtspositiebesluit wethouders • Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden 2015

	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Europese regelgeving over aanbesteding • Europese regelgeving over staatssteun • Aanbestedingswet 2012 • Gids proportionaliteit • Aanbestedingsbesluit • Aanbestedingsreglement werken 2012 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening 2017 • Mandaatregeling gemeente Marum
	Juridische zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Wet Bestuursrecht • Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen 	<ul style="list-style-type: none"> • Leidraad inzake dwangsomhoogte en invordering verbeurde dwangsommen
	Subsidieverstrekking	Algemene wet bestuursrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene subsidieverordening
	Gemeenschappelijke regelingen	<ul style="list-style-type: none"> • Wet gemeenschappelijke regelingen • Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten 	
Publiekszaken en Belastingen	Burgerlijke stand en afgiftedocumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk wetboek • Gemeentewet • Paspoortwet • Wegenverkeerswet 1994 • Wet basisregistratie personen • Wet basisregistratie adressen en gebouwen • Reglement rijbewijzen • Wet rechten burgerlijke stand 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening
	Heffingen en belastingen algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet inzake rijksbelastingen • Uitvoeringsregeling invorderingswet • Wet milieubeheer • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening riolheffing • Verordening reinigingsheffingen • Afvalstoffenverordening • Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie
	Heffing onroerende zaak belastingen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet waardering onroerende zaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Onroerende Zaak Belasting • Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie
	Lijkbezorgingsrechten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening lijkbezorgingsrechten + tarieventabel
	Marktgeden	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Markt en Overheid 2014 • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Marktverordening
	Vreemdelingen	Vreemdelingenzaken en integratie	<ul style="list-style-type: none"> • Vreemdelingenwet

		<ul style="list-style-type: none"> • Wet inburgering • Regeling Opvang Asielzoekers/ Vergunning Verlening Tijdelijke Vreemdelingen 	
Verkeer en vervoer	Wegenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenverkeerswet 1994 • Wet personenvervoer • Wegenwet • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer 	
	Waterbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Binnenvaartwet 	
Openbare orde en veiligheid	Handhaving	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Drank en Horecawet • Winkeltijdenwet • Wet tijdelijk huisverbod 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening speelautomaten • Evenementenbeleid • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen
	Brandweer en rampenbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • Wet veiligheidsregio's 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening brandweezorg en rampenbestrijding • Legesverordening • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen
Milieu	Afvalstoffenbeheer, reiniging en rioolbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet milieubeheer • Wet belastingen op milieugrondslag 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing • Verordening reinigingsheffingen • Legesverordening • Verordening duurzaamheidslening
Ruimtelijke ontwikkeling, Volkshuisvesting en economie	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene voorwaarden voor de verkoop van onroerende zaken door gemeente Marum
	Bouwen	<ul style="list-style-type: none"> • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Crisis- en herstelwet • Woningwet • Besluit omgevingsrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening • Bouwverordening
	Planschade	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening • Besluit op de ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwverordening 2012 • Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade
	Telecommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatieverordening • Legesverordening
	Wonen en beheer gemeentelijke panden en accommodaties		
	Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Markt en Overheid 2014 • Algemene wet bestuursrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening starterslening • Legesverordening
	Monumentenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedverordening
Welzijn en volksgezondheid	Algemeen welzijn en sport	<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening wet maatschappelijk ondersteuning

	Maatschappelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Deelovereenkomst maatwerkvoorziening Wmo • Controleverordening PG en Z
	Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening jeugdhulp
	Ouderenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Wet langdurige zorg 	
	Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> • Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening • Beleidsregels subsidiering peuterspeelzaalwerk
Sociale voorzieningen	Inkomensvoorzieningen Werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • IOAW en IOAZ • Sociale en fiscale wetgeving • Wet aanscherping en handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving • Wet harmonisatie en vereenvoudiging • Wet huisbezoeken • Participatiewet • Wet werk en zekerheid • Wet Sociale werkvoorziening 	<ul style="list-style-type: none"> • Re-integratieverordening Participatiewet • Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet • Verordening tegenprestatie • Verordening Activiteitenfonds • Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wet Sociale Werkvoorziening
Onderwijs	Verzorgen onderwijs leerlingenvervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op de basiseducatie • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Leerplichtwet • Wet op de expertisecentra • Wet Gemeentelijke Onderwijs Achterstandenbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening leerlingenvervoer • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

Bijlage 5. Normenkader gemeente Winsum 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)
<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Besluit accountantscontrole decentrale overheden • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet HOF • Wet Openbaarheid Bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening ex art. 212 GW: financiële verordening • Verordening ex art. 213 GW: controle • Verordening rekenkamerfunctie • Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, incl. wijz. art. 8 • Verordening fractie-assistenten gemeente Winsum 2015 • Algemeen Mandaatbesluit Winsum • Ondermandaatbesluit 2014 • Mandaat inkoop regionale jeugdzorgtaken • Mandaatstatuut afdeling Sociale Zaken • Gedragscode bestuurlijke integriteit • Algemene subsidieverordening 2011
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Ambtenarenwet • Wet op ondernemingsraden • ARBO-wet en -besluit • Fiscale wetgeving • Wet poortwachter • Sociale verzekeringswetten • Tabakswet • Flexwet • WOBOT • Wet Minimum loon/minimum vakantietoelage • Wet Normering Topinkomens • Pensioenwetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezoldigingsverordening • Sociaal statuut • CAR/UWO • Organisatiereglement gemeente Winsum 2014 • Consignatieregeling 2010 • Gedragscode ambtenaren • Procedureregeling organieke functiebeschrijving en -waardering • Verordening rechtspositie wethouders, raadsleden 2012
<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Europese Aanbestedingsregels • Aanbestedingswet 2012 • Mededingingswet • Wet BTW Compensatiefonds • Wet op de omzetbelasting • Wet Markt & Overheid • Wet BIBOB 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening groenonderhoud • Verordening op het alleenrecht inkoop ICT
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Regeling grondslag heffing Nederlandse ID-kaart • Wet basisregistratie personen • Wet rechten burgerlijke stand 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en de invordering van leges 2018, incl. tarieventabel
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Schatkistbankieren • Wet Financiering Decentrale overheden • Financiering Decentrale overheden • Regeling Uitzettingen en Derivaten 	<ul style="list-style-type: none"> • Treasurystatuut • Uitvoeringsregeling Treasury 2015
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet inzake rijksbelastingen • Invorderingswet 1990 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit kwijtschelding 2013 • Aanwijzingsbesluit heffingsambtenaar • Mandaatbesluit heffingsambtenaar

<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsregeling invorderingswet • Wet waardering onroerende zaken • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanwijzingsbesluit invorderingsambtenaar • Verordening op de heffing en de invorderingen van belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2018 • Verordening op de heffing en de invordering van onroerendzaakbelasting 2018 • Nota begraven en begraafplaatsen in de gemeente Winsum • Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten 2017, incl. tarieventabel • Verordening op de heffing en de invordering van marktgelde 2017
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Winkeltijdenwet • Bouwbesluit • Drank- en horecawet • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Plaatselijke Verordening 2011
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet gemeenschappelijke regelingen • Wet veiligheidsregio's 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen
<ul style="list-style-type: none"> • Wegenwet • Wegenverkeerswet 1994 • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer • Wet Personenvervoer • Wet BDU verkeer en vervoer • Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï • Uitvoerings- en beleidsregel BDU verkeer en vervoer • Scheepvaartverkeerswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Woonschepenverordening
<ul style="list-style-type: none"> • Wet bevordering eigen woningbezit • Huisvestingswet • Huisvestingsbesluit • Woningwet • Leegstandswet • Huurwet • Huursubsidiewet • Huurprijzenwet woonruimte • Pachtwet • Bouwbesluit 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarievenverordening buitensportaccommodaties • Tarievenverordening overdekte sportaccommodaties • Verordening Starterslening gemeente Winsum • Welstandsnota • Bouwverordening 2014
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Milieubeheer • Waterwet • Wet gemeentelijke watertaken • Wet Bodembescherming • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening heffing en invordering rioolheffing 2016 • Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet ruimtelijke ordening • Besluit op de ruimtelijke ordening • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht • Besluit omgevingsrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnotitie uitgifte van openbare ruimte • Exploitatieverordening • Procedureverordening tegemoetkoming planschade 2010

<ul style="list-style-type: none"> • Regeling omgevingsrecht 	
<ul style="list-style-type: none"> • Boswet • Flora- en faunawet 	<ul style="list-style-type: none"> • Bomenbeleidsplan 2012-2021
<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Wet Investering stedelijke vernieuwing (ISV) 	<ul style="list-style-type: none"> • Marktverordening • Verordening reclamebelasting 2014
<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet bestuursrecht • Welzijnswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidiebeleid welzijn gemeente Winsum 2007
<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning • Besluit maatschappelijke ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> • WMO beleid 2015-2018 • Verordening Maatschappelijke ondersteuning BMW-gemeenten 2018 • Nadere regels maatschappelijke ondersteuning BMW-gemeenten 2017
<ul style="list-style-type: none"> • Wet op de jeugdzorg • Wet publieke gezondheidszorg • Besluit publieke gezondheidszorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan Jeugdhulp BMW-gemeenten 2015-2018 • Verordening Jeugdhulp BMW gemeenten 2017
<ul style="list-style-type: none"> • Wet Publieke Gezondheid • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg
<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Wet op de expertisecentra • Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 • Wet Oke • Leerplichtwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening leerlingenvervoer gemeente Winsum 2015 • Verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs 2015
<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het specifiek cultuurbeleid • Monumentenwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Notitie Schetsen cultuurbeleid • Erfgoedverordening 2012 gem. Winsum
<ul style="list-style-type: none"> • Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten • Wet IOAW • Wet IOAZ • Participatiewet • Wet op het kredietbeheer • Besluit tijdelijke specifieke uitkering Schuldhulpverlening • Vreemdelingenwet • Wet inburgering • Besluit Inburgering • Regeling inburgering • Wet Kinderopvang 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening individuele inkomensvoorziening Participatiewet BMW 2015 • Verordening individuele studietoelage Participatiewet BMW 2015 • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet BMW 2015 • Verordening tegenprestatie Participatiewet BMW 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete Participatiewet BMW 2015 • Verordening Re-integratie Participatieweg, IOAW en IOAZ • Verordening Cliëntenparticipatie participatiewet, IOAW en IOAZ BMW 2018 • Verordening Wet Inburgering 2013 • Verordening Wet Kinderopvang

Bijlage 6. Normenkader gemeente Zuidhorn 2018 in het kader van de rechtmatigheidscontrole

Programma's	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen Bestuur	Juridische zaken	<ul style="list-style-type: none"> Algemene Wet Bestuursrecht Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening voor de uitoefening van de rekenkamerfunctie Bestuursconvenant rekenkamer commissie inzake instelling van één gemeentelijke commissie in de vorm van een personele unie voor de vier WK gemeenten. Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Zuidhorn Regeling individuele scholing raadsleden Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Zuidhorn Verordening burgerinitiatief gemeente Zuidhorn
	Personeelszaken	<ul style="list-style-type: none"> Ambtenarenwet Fiscale wetgeving Sociale verzekeringswetten CAR/UWO Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) 	<ul style="list-style-type: none"> Delegatiebesluit uitvoering CAR/UWO griffiepersoneel Verordening rechtspositie wethouders en raadsleden
	Algemeen financieel middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> Grondwet Burgerlijk Wetboek Gemeentewet Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten Besluit accountantscontrole decentrale overheden Wet gemeenschappelijke regelingen Wet op het BTW compensatiefonds Wet Vpb 	<ul style="list-style-type: none"> Controleverordening Verordening voor onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Financiële verordening Zuidhorn Kadernota misbruik en oneigenlijk gebruik

	Treasury beheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet financiering decentrale overheden (Fido) • Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden 	
	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • EU-aanbestedingsregels • Aanbestedingswet 	
	Burgerlijke stand en afgifte documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk wetboek • Gemeentewet • Wet BRP • Wet BAG • Wet rechten burgerlijke stand • Algemene verordening gegevensbescherming • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening basisregistratiepersonen • Verordening op de heffing en de invordering van leges 2018 inclusief tarieventabel • Verordening Begraafplaatsrechten 2018 (tabel) en Verordening op de heffing en de invordering van begraafplaatsrechten 2018
	Grafrechten		
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	Handhaving Brandweer en rampenbestrijding Brandbeveiligingsvergunningen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Drank en Horecawet • Brandweerwet 1995 • Winkeltijdenwet • Wet tijdelijk huisverbod 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Plaatselijke Verordening • Paracommerciële verordening • Brandbeveiligingsverordening • Verordening brandweezorg en rampenbestrijding
<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>	Wegenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenverkeerswet • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer • Wet personenvervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • Visie wegbeheer 2015 – 2019 • GVVP gemeente Zuidhorn 2017 - 2027 • Beleidsplan Openbare Verlichting • Kadernota duurzame mobiliteit en bereikbaarheid
	Waterbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Binnenschepenwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Woonschepenverordening • Verordening op de heffing en invordering van liggeld 2018
<i>Economische zaken</i>	Marktgeld	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Markt en Overheid 2014 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en invordering van marktgeld in de gemeente Zuidhorn 2018 • Marktverordening gemeente Zuidhorn • Besluit tot vaststelling economische activiteiten in het kader van algemeen belang (Wet Markt en Overheid, 2014) • Verordening Reclamebelasting 2018

<p><i>Onderwijs</i></p>	<p>Verzorgen basis- en speciaal onderwijs</p> <p>Verzorgen voortgezet onderwijs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op de basiseducatie • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Leerplichtwet • Wet op expertisecentra 	<ul style="list-style-type: none"> • Regeling medegebruik schoolgebouwen • Verordening procedure overleg huisvesting onderwijs • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs • Verordening leerlingenvervoer • Verordening materiële en financiële gelijkstelling • Verordening lokaal onderwijsbeleid/nota lokaal onderwijsbeleid
<p><i>Cultuur en Recreatie</i></p>	<p>Groenbeheer</p> <p>Openluchtrecreatie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Boswet • Kaderwet LNV • Flora en Fauna wet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening groenonderhoudswerkzaamheden • Bomennota • Groenbeleid 2016 - 2019 • Beleidskader Recreatie en Toerisme Westerkwartier • Kadernota Archeologie en cultuurhistorie gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn
<p><i>Sociale Voorzieningen en Maatschappelijke Dienstverlening</i></p>	<p>Sociale inkomensvoorzieningen</p> <p>Participatie</p> <p>Schulphulpverlening</p> <p>Vreemdelingenzaken</p> <p>Algemeen welzijn en sport</p> <p>Voorzieningen gericht op versterking zelfredzaamheid en participatie (hulp bij het huishouden, voorzieningen, begeleiding)</p> <p>Jeugdhulp</p> <p>Kinderopvang/Peuterspeelzalen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • IOAW en IOAZ • Sociale en fiscale wetgeving • Wet Sociale werkvoorziening (WSW, vanaf 2015 geen nieuwe instroom) • Vreemdelingenwet • Wet inburgering • Wet harmonisatie en vereenvoudiging Sociale zekerheidswetgeving • Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving • Wet Huisbezoeken. • Wet maatschappelijke Ondersteuning 2015 • Jeugdwet • Wet kinderopvang 	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ • Verordening Cliëntenparticipatie • Handhavingsverordening WWB • Verordening individuele inkomensvoorziening 2015 • Verordening Tegenprestatie gemeente Zuidhorn • Verordening loonkostensubsidie 2015 • Verordening Individuele Studietoelage 2015 • Re-integratieverordening 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015 • Uitbreiding doelgroep PC-regeling • Verordening Wet Inburgering • Actualisatie armoedebeleidsplan • Verordening inrichting anti discriminatiewetvoorziening • WSW: Verordening cliëntenparticipatie, Verordening volgorde wachtlijst, Verordening persoonsgebonden budget beleid werken

			<ul style="list-style-type: none"> • Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2018 • Wmo Beleidsplan 2014 -2017 • Uitgangspunten nota Transitie Sociaal domein & Beleidsplan Vernieuwing Sociaal Domein Westerkwartier • Herziening centrumregeling beschermd wonen en opvang • Verordening Jeugdhulp 2017 • Verordening wet kinderopvang/Regeling tegemoet koming kinderopvang sociaal medische indicatie/verordening Wijze kinderopvang • Subsidieverordening peuteropvang 2017 • Subsidieverordening welzijn Gemeente Zuidhorn • Notitie dorpshuizen
<i>Volksgezondheid en milieu</i>	<p>Afvalstoffenbeheer</p> <p>Milieubeheer</p> <p>Rioolbeheer en reiniging</p> <p>Gezondheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet belastingen op milieugrondslag • Gezondheidswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijk rioleringsplan 2013 – 2017 • Verordening reinigingsheffingen 2018 • Verordening op de heffing en de invordering van een rioolheffing 2018 • Subsidieverordening Afkoppelen hemelwater • Beleidsnota Dierenwelzijn • Duurzaamheidsbeleid 2015 – 2019 • Verordening duurzaamheidslening
<i>Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting</i>	Telecommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatieverordening
	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening (WRO) • Besluit op de ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Exploitatie verordening (van gronden) • Nota grondbeleid • Actualisatie grond- en huurprijzen (2017) • Woonvisie Westerkwartier • Structuurvisie 2030 • Welstandsnota

	Wonen, economie en beheer gemeentelijke panden en accom- modaties	<ul style="list-style-type: none"> • Leegstandswet • Woningwet • Huurprijzenwet woonruimte • Huisvestingswet • Huurwet • Huursubsidiewet • Besluit woning gebonden subsidies • Wet bevordering eigen woningbezit • Wet stedelijke vernieuwing/ISV • WABO 	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedverordening • Procedure verordening voor advies tegemoetkoming in planschade gemeente Zuidhorn • Verordening drempelbedrag planschade • Bouwverordening • Legesverordening 2018: - omgevingsvergunning - welstand • Verordening starterslening • Subsidieregeling verduurzaming bestaande woningen (2017)
<i>Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen</i>	OZB	Wet waardering Onroerende Zaken	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de heffing en invordering onroerende zaakbelastingen 2018

Bijlage 7 Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor het boekjaar 2020. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage zijn de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management van toepassing.

	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie	Minimaal 2x	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is het aanspreekpunt voor de accountant voor onder meer de opdrachtformulering. Het controleprotocol geeft de opdracht weer van de raad aan de accountant. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tussentijds worden teruggekoppeld naar de raad. Daarnaast zullen de (bestuurlijk relevante) bevindingen van de tussentijdse controle (managementletter) en eindejaar controle (rapport van bevindingen) worden besproken met de auditcommissie.
Portefeuillehouder financiën/directeur financiën/ concerncontroller/ teamleider financiën	Minimaal 3x	De portefeuillehouder financiën, de directeur financiën, de concerncontroller en de teamleider financiën zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. De concerncontroller is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek, de bespreking van de interim-controle (managementletter) en van de eindejaar controle (rapport van bevindingen). Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Teams	PM	Binnen de teams zal, in het kader van de controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de teamleiders en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en/of gemeenteraad.
Directie	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van de directie.

Bijlage 8 Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter, rapportage in het kader van de interim-controle.	Na afronding van de interim-controle	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang rechtmatigheid.	College Ter bespreking auditcommissie (bestuurlijk relevante zaken)
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening	De vraag of inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringtoleranties.	Raad en afschrift naar het college
Controleverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Het oordeel van de accountant over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft i.o.m. verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Raad